

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): David Broda

Název práce: Příčiny zhoršení obchodních vztahů USA a ČLR za administrativy Donalda J. Trumpa

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce Davida Brody je věnována obchodní politice prezidenta Donalda Trumpa vůči Čínské lidové republice - snaží se najít příčiny "agresivnějšího" postoje současné administrativy ve vzájemných čínsko-amerických obchodních vztazích. Autor si klade několik otázek, které formuluje na s. 5: Proč obchodní vztahy USA a Číny od nástupu Trumpovy administrativy zaznamenávají zhoršující se tendence? Je vůbec Trumpova obchodní politika oproti předchozím administrativám agresivnější? Pokud ano, je důvodem rostoucí konkurence Číny a nutnost oslabovat její ekonomický vývoj, aby neohrozila mezinárodní pozici USA? Je obchodní deficit s ČLR opravdovým důvodem pro Trumpovu agresivní obchodní politiku, nebo je to pouze něco, na co voliči dobře slyší?

Základní hypotézu práce autor stanovuje následně (s. 5): "Čína je díky svému rapidnímu ekonomickému vývoji nyní natolik silným protějškem USA, že Trumpova administrativa potřebuje najít způsob, pomocí kterého bude schopna růst čínské konkurenceschopnosti zpomalit."

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autor zvolil velmi aktuální téma, které se průběžně vyvíjí - a lze očekávat, že bude plnit stránky novin i v roce 2020. Cílem autora je však zkoumat příčiny postupu Trumpovy administrativy vůči ČLR, které k zahájení obchodní války vedly, a tak neuzavřenost celého sporu práci nijak nelimituje. Autor téma zpracovává za pomoci teorie relativního zisku, teorie hegemonické stability a teorie komparativní výhody. Práce má logickou strukturu a je pro čtenáře srozumitelná.

Autor ve své práci ukazuje, jaké argumenty používá Donald Trump k vyostření obchodního sporu s ČLR - pro jeho administrativu je hlavním problémem deficit vzájemného obchodu, který je podle amerického prezidenta důsledkem neférového chování ČLR. Autor však poukazuje na další příčiny obchodního deficitu, které jsou strukturálního charakteru a které Trumpova administrativa nezmiňuje. Dochází tak k závěru, že "rostoucí deficit nemusí nutně znamenat neprosperující obchod" (s. 36). Diskusí o důsledcích deficitu pro americkou ekonomiku v kontextu čínsko-amerických vztahů se zabývali i přední američtí ekonomové, kteří východiska Trumpovy administrativy většinou odmítli - nutno říci, že šlo především o liberální ekonomy v čele s nositelem Nobelovy ceny za ekonomii Paulem Krugmanem. Tuto velmi živou diskusi by možná bylo vhodné v bakalářské práci zohlednit.

Poznámkový aparát je zpracován pečlivě, seznam použité literatury je bohatý. V seznamu použité literatury by bylo vhodné rozdělit zdroje na primární a sekundární a také na knihy a časopisecké studie. Stěžejní knihu Warrena I. Cohena by možná bylo vhodné doplnit o

publikace mladší generace amerických sinologů - ačkoliv dnes 85letý Cohen svou knihu několikrát aktualizoval a doplnil o nové kapitoly (a patří mezi doyenů amerických akademiků zabývajících se Čínou), první vydání *America's Response to China* vyšlo v roce 1971. Bylo by vhodné zařadit např. publikace od Davida Shambaugh, Harry Hardinga či Nancy Bernkopf Tucker.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po formální a jazykové stránce je práce na velmi dobré úrovni. V textu se občas objevují chyby v interpunkci, gramatice a syntaxi. Práci by prospělo ještě jedno editorské čtení, které by upravilo sloh a odstranilo některé anglicismy a kostrbaté formulace. Ačkoliv autor zvolil přepis čínštiny v pinyin, což zjednodušuje např. přepis jmen, domnívám se, že v případě Tchaj-wanu mohl použít český přepis - "Taiwan" působí trochu rušivě.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Práce je napsána čtivě, oceňuji především autorovu snahu komplexně a srozumitelně vysvětlit příčiny amerického obchodního deficitu s ČLR, a to i nad rámec argumentů používaných současnou administrativou. Jedna z otázek, které autor pokládá na začátku své práce, mi však přijde zbytečná. Autor se ptá, zda je Trumpova obchodní politika oproti předchozím administrativám agresivnější - autor však "vyšší agresivitu" považuje za již danou věc. Samotný termín "agresivní" bych osobně nevolila, neboť se dá jen velmi těžko kvantifikovat. Ze srovnání s Bushovou a Obamovou administrativou vyplývá jen to, že prezident Trump se rozhodl vůči ČLR postupovat jinak.

V textu je několik tvrzení, s nimiž bych si dovolila nesouhlasit, neboť jsou sporná. U Baracka Obamy se nijak zvlášť neočekávalo, že vůči Číně zaujme tvrdý postoj, jak autor tvrdí na s. 18. Obama již jako prezidentský kandidát zastával spíše konsensuální postoj s důrazem na spolupráci. Během své kampaně vůči Číně nevystupoval nijak asertivně, spíše ČLR považoval za důležitého partnera USA pro řešení globálních problémů, jako bylo např. šíření zbraní hromadného ničení, globální klimatické změny a po propuknutí finanční krize na podzim roku 2008 byl Peking také vnímán jako důležitý partner pro její řešení. Z autorova textu také vyplývá, že příčinou finanční krize bylo čínské chování, což je zavádějící, protože příčina se nacházela primárně na straně amerických finančních institucí a amerických konzumentů, jimž levný čínský dovoz zajišťoval vysoký životní standard. Transpacifické partnerství bylo diskutováno bez účasti Číny, není tedy jasné, jak by zajistilo USA lepší přístup na čínský trh, jak autor tvrdí na s. 19. Na s. 27 autor tvrdí, že podle amerických ekonomů drží Čína hodnotu své měny na 60 procentech své reálné hodnoty - odhady podhodnocení se ale různě liší a pohybují se mezi 10-40 procenty, kdy podhodnocení o 40 procent představuje horní hranici. Iniciativa One Belt, One Road představuje čínskou strategii, ale zatím nebyla přetavená do organizace, za jakou ji autor označuje na s. 41 (může jít však jen o nepozornost, protože v dalších částech autor OBOR označuje pouze za iniciativu). V části věnované poklesu legitimacy mohl autor použít silnější argumenty, využití průzkumu popularity vůdců nemusí nutně odpovídat vnímání soft power jednotlivých zemí.

Jako velmi zajímavá mi přišla pasáž, ve které autor popisuje, že v důsledku přesunu výroby do levnější Číny došlo k poklesu obchodních deficitů s rozvinutými ekonomikami v regionu, jako je např. Japonsko, Jižní Korea a Tchaj-wan. Autor tedy tvrdí, že obchodní deficit USA s ČLR obsahuje bývalé deficity těchto rozvinutých ekonomik (s. 35). To dává smysl, ale autor mohl věnovat této problematice více prostoru, aby toto tvrzení lépe prokázal.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Jaké jsou dopady Trumpovy obchodní války na americkou ekonomiku?
- Jak hodnotíte výstupy první fáze obchodní dohody, kterou nedávno podepsal prezident Trump s čínským vicepremierem Liou Che?
- Jakým způsobem tzv. čínsko-americká válka ovlivňuje obchodní vztahy mezi EU a USA?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Práce Davida Brody splňuje požadavky na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení B.

Datum: 21. ledna 2020

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení píše k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo příložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.